

Upozorňujeme, že výchozí [pl](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Swipe to change

polština

Mediace v zemích EU

Polsko

Místo soudního procesu stojí za to pokusit se vyřešit spor mediací. Jde o formu mimosoudního řešení sporů (ADR), v rámci něhož mediátor pomáhá stranám dosáhnout dohody. Výhodou mediace je si v Polsku dobře vědoma jak vláda, tak právnická veřejnost.

Na koho se obrátit?

V roce 2010 byla na ministerstvu spravedlnosti vytvořena meritorní jednotka zabývající se problematikou mediace, která v současné době funguje jako **Oddělení obětí trestných činů a propagace mediace (Wydział ds. Pokrzywdzonych Przestępstwem i ds. Promocji Mediacji)** v sekci mezinárodní spolupráce a lidských práv. Základní informace o mediální činnosti lze nalézt na [internetových stránkách ministerstva spravedlnosti](#).

Ministerstvo spravedlnosti v posledních letech věnuje zvláštní pozornost záležitostem spojeným s rozvojem a popularizací mediace a jiných forem ADR v Polsku a se zvyšováním efektivity fungování celého soudnictví a lepší dostupností soudnictví pro občany.

V roce 2010 byla z podnětu ministerstva spravedlnosti zřízena **síť koordinátorů mediace**.

V současné patří mezi koordinátory více než 120 osob (soudců, probačních úředníků, mediátorů), a to u osmi odvolacích soudů, všech krajských soudů a v případech šesti krajů i u soudů obvodních.

Ministr spravedlnosti využívá rad a konzultací **Veřejné rady pro mimosoudní řešení sporů a konfliktů (Spoleczna Rada ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów)** (dále jen „Veřejná rada pro ADR“ – e-mail: adr_rada@ms.gov.pl), která plní zásadní úlohu v oblasti propagace myšlenky mediace a komunikace mezi státní správou, justicí a mediátory.

Poprvé byla zřízena vyhláškou ministra spravedlnosti ze dne 1. srpna 2005 jako poradní sbor ministra pro široce pojatou problematiku alternativních metod řešení sporů a konfliktů. Mezi výsledky práce Rady v prvním funkčním období patří tyto dokumenty:

[Etický kodex polských mediátorů \(Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich\)](#) (květen 2008).

[Normy pro vzdělávání mediátorů \(Standardy Szkolenia Mediatorów\)](#) (říjen 2007).

[Normy pro vedení mediace a mediačního řízení \(Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego\)](#) (červen 2006).

Veřejná rada pro ADR pro druhé funkční období byla ustanovena na základě vyhlášky ministra spravedlnosti ze dne 3. dubna 2009 (změněné vyhláškou ministra spravedlnosti ze dne 1. července 2011). Nejdůležitějším dokumentem vypracovaným radou pro toto funkční období jsou

[Předpoklady systémových změn \(Założenia do zmian systemowych\)](#) (březen 2012).

V současné době radu tvoří 23 osob z řad vědců, zkušených praktiků z oblasti mediace a představitelů nevládních organizací, vědeckých institucí a úřadů.

V kompetenci rady je především připravovat doporučení v oblasti pravidel fungování vnitrostátního systému alternativních metod řešení sporů a dále:

• Přizpůsobení systému ADR požadavkům právních předpisů Unie.

• Vytvoření konzistentního modelu instituce mediace v polském právním systému.

• Všeobecné rozšíření norem mediačního řízení.

• Propagace mechanismů ADR jako metod řešení sporů mezi pracovníky v justici, v orgánech činných v trestním řízení a ve společnosti.

• Vytváření institucionálních podmínek pro rozvoj jednotlivých forem ADR.

• Vyvíjení jiných činností *ad hoc* ve prospěch rozvoje mediace v Polsku.

Existuje rovněž řada nevládních organizací a společností, které při propagaci mediace a utváření jejich vnějších norem plní významnou úlohu. Tyto organizace stanoví své vlastní normy v oblasti: školení, požadavků na kandidáty, kteří se chtějí stát mediátory, metod vedení mediace, etických norem a osvědčených profesních postupů. Tato regulační opatření mají interní charakter a vztahují se pouze na mediátory sdružené v příslušné organizaci.

Mezi **nejvýznamnější sdružení** patří:

[Polské mediační centrum \(Polskie Centrum Mediacji\)](#),

[Asociace rodinných mediátorů \(Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych\)](#),

[Asociace polských mediátorů \(Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów\)](#),

[Mediační centrum Partners Polska \(Centrum Mediacji Partners Polska\)](#),

[Polská asociace pro obchodní mediaci \(Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego\)](#),

[Dolnoslezské centrum pro mediaci \(Dolnośląski Ośrodek Mediacji\)](#).

Institucionalizovanou činnost ve prospěch propagace mediace provádějí také profesní sdružení. Patří mezi ně mj.:

[Centrum pro mediaci při Nejvyšší advokátní radě \(Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej\)](#).

[Centrum mediace mezi hospodářskými subjekty při Polské komoře právních poradců \(Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych\)](#)

• Mediační střediska při některých krajských komorách právních poradců.

• Mediační střediska při některých krajských notářských radách.

Nevládní organizace (v rámci svých statutárních úkolů) a vysoké školy mohou vést seznamy stálých mediátorů. Informace o seznamech a střediscích jsou předávány předsedům krajských soudů. Seznamy mediátorů v trestních věcech a věcech týkajících se nezletilých vedou předsedové krajských soudů.

V jakých oblastech je využití mediace přípustné a/nebo nejběžnější?

Mediace je přípustná v řadě oblastí. Podle polského práva lze mediace využít v následujících věcech:

• občanskoprávních

• obchodních

• pracovněprávních

rodinných
týkajících se nezletilých
trestních
soudně-správních.

Podrobné informace týkající se mediace jsou uvedeny v [brožurách a letácích připravovaných a distribuovaných ministerstvem spravedlnosti](#).

V současné době je mediace v největší míře vedena v trestních a občanskoprávních věcech. Nejdynamičtěji se pak v letech 2012–2013 rozvíjela mediace ve věcech obchodních a v oblasti rodinného práva.

Existují zvláštní pravidla, která se musí dodržovat?

Mediace je dobrovolnou metodou řešení sporů a konfliktů, která je vedena na základě:

dohody o mediaci (**mimosoudní mediace**)

rozhodnutí soudu o použití mediace (**mediace z rozhodnutí soudu**).

Pokud si však strany mediátora nezvolí, je soud oprávněn určit mediátora pro účast v řízení ze seznamu osob disponujících řádnou kvalifikací. V trestních věcech a věcech týkajících se nezletilých určuje mediátora soud.

Mediace je upravena občanským soudním řádem a trestním řádem, zákonem o řízení ve věcech mladistvých, zákonem o soudních poplatcích v občanskoprávních věcech aj. Kromě toho byly vydány prováděcí podzákonné předpisy (vyhlášky), které podrobně upravují mediační řízení podle jednotlivých druhů věcí.

V případě **nezletilých** vyhláška upravuje:

Podmínky, které musí plnit instituce a osoby oprávněné k vedení mediačního řízení.

Způsob registrace institucí a osob oprávněných vést mediační řízení.

Způsob školení mediátorů.

Rozsah a podmínky zpřístupňování soudních spisů mediátorům.

Formu a rozsah zprávy o průběhu a výsledku mediačního řízení.

Vyhláška týkající se **trestních věcí** stanoví:

Podmínky, které musí plnit instituce a osoby oprávněné vést mediační řízení.

Způsob jmenování a odvolávání institucí a osob oprávněných k vedení mediačního řízení.

Rozsah a podmínky zpřístupňování soudních spisů institucím a osobám oprávněným vést mediační řízení.

Způsob a režim mediačního řízení.

V **oblasti rodinného práva** platí pro mediátora dodatečné požadavky, pokud jde o vzdělání a praxi (psychologie, pedagogika, sociologie nebo právo a praktické dovednosti v oblasti vedení mediačního řízení v rodinných věcech).

Prováděcí vyhláška stanoví vyšší odměny mediátora a jeho nákladů způsobilých k proplacení v občanskoprávním řízení (viz níže – Jaké jsou náklady mediace?).

Informace a vzdělávání

Základní informace o mediaci v Polsku jsou k dispozici na [internetových stránkách ministerstva spravedlnosti](#), a to včetně mj.: výtahů z právních aktů týkajících se mediace, mezinárodních právních aktů týkajících se mediace a [dokumentů a doporučení vypracovaných Veřejnou radou pro ADR](#) a elektronických verzí [brožur, letáků, informačních materiálů a plakátů](#), které jsou publikovány v rámci propagace myšlenky mediace. Zveřejňovány jsou rovněž [aktuální informace o činnostech propagujících mediaci](#) a aktivitách na celostátní a regionální úrovni v rámci oslav mezinárodního dne mediace. Na stránkách jsou umístěny rovněž [informace, překlady právních aktů a příklady osvědčených postupů z jiných zemí](#).

Problematika mediace je vyučována v rámci všeobecného vzdělávání absolventů právnických fakult i v rámci školení pro právní a justiční čekateli a je obsažena rovněž v programech školení pro soudce a státní zástupce na [Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury \(Státní škola soudnictví a prokuratury\)](#). Pro koordinátory mediace proběhla na žádost ministerstva spravedlnosti školení připravující na výkon funkce koordinátora mediace, jejichž tématem byla komunikace, řízení lidských zdrojů a spolupráce s mediátorem.

Mediátoři si pak vybírají ze školení nabízených středisky mediace, vysokými školami a jinými subjekty.

Ministerstvo spravedlnosti vede v oblasti mediace statistiky, které zohledňují:

Počty rozhodnutí soudu o použití mediace.

Počty dosažených dohod.

Podmínky dohod (týkající se trestní mediace a mediace ve věcech nezletilých).

Počty mimosoudních mediací (týkající se občanskoprávní mediace).

V rámci projektové činnosti byly na soudech, krajských policejních ředitelstvích a ve střediscích mediace v letech 2011–2012 distribuovány: informační materiály, letáky a brožury informující o různých druzích mediace a jejich praktickém využití. Proběhla rovněž veřejná kampaň v televizi, rádiu a na billboardech, která o mediaci informovala širokou veřejnost. Ministerstvo spravedlnosti systematicky aktualizuje a distribuuje brožury, letáky, stručné informace přikládá k podáním a plakáty, které jsou bezplatně k dispozici rovněž na internetových stránkách ministerstva.

Již pět let se v Polsku slaví mezinárodní den mediace, v rámci kterého ministr spravedlnosti organizuje celopolskou konferenci. Oslavy mezinárodního dne mediace jsou navíc doprovázeny několika desítkami menších konferencí, slavnostních událostí, školení nebo debat, jež mají regionální a lokální charakter a odehrávají se v řadě měst.

Jaké jsou náklady mediace?

Informace týkající se mediace jsou zdarma distribuovány ministerstvem spravedlnosti, a samotná mediace, jak ukazují [výzkumy](#), je ekonomicky efektivnější než soudní řízení.

V trestněprávních věcech a věcech mladistvých **strany náklady mediace neplatí** – jsou hrazeny ze státního rozpočtu. V ostatních věcech **je odměna zpravidla** předmětem dohody mezi mediátorem a stranami. Mediátor však může souhlasit s vedením mediace bez nároku na odměnu.

V občanskoprávních věcech nesou náklady mediace strany. Obvykle každá strana platí polovinu nákladů, pokud se nedohodnou jinak. V mediačním řízení, ke kterému došlo na základě soudního rozhodnutí, je odměna mediátora v případě, že nejde o majetkové věci, 60 PLN (cca 15 EUR) za první mediační sezení a 25 PLN (cca 6 EUR) za každé další sezení. Pokud se řízení týká majetkových věcí, představuje odměna mediátora 1 % hodnoty předmětu sporu (minimálně 30 PLN (cca 7,5 EUR) a maximálně 1 000 PLN (cca 250 EUR)). Mediátor má také právo na proplacení výdajů souvisejících s mediací (např. náklady na korespondenci, telefony, pronájem prostor). K nákladům mediace se připočítává rovněž DPH.

Jestliže je výsledkem mediace uzavření dohody, obdrží strana zpět 75 % soudního poplatku uhrazeného při podání věci u soudu. Ve věcech týkající se rozvodu a rozluky je vráceno 100 % poplatku.

V případě mimosoudní mediace vychází odměna mediátora a proplacení jeho výdajů z ceníku mediačního střediska nebo se na nich strany předem domluví s mediátorem před zahájením mediace. Strana nemůže být osvobozena od nákladů mediace, a to ani v případě, kdy je osvobozena od soudních poplatků. Mediátor se může v rámci obou druhů mediace (soudní i mimosoudní) své odměny zříct.

Je dohoda, která je výsledkem mediace, vykonatelná?

V občanskoprávních věcech se v případě, že strany dosáhly dohody, příkládá tato dohoda k protokolu. Mediátor strany informuje, že podpisem dohody vyjadřují souhlas s podáním soudní žádosti o její potvrzení. Mediátor předává protokol společně s dohodou příslušnému soudu a doručuje stranám opis protokolu. V souvislosti s dohodou uzavřenou před mediátorem soud bez odkladu vede řízení týkající se jejího potvrzení nebo jejího prohlášení za vykonatelnou. Soud odmítne dohodu potvrdit nebo prohlásit v celém rozsahu nebo z části za vykonatelnou, pokud je dohoda: v rozporu s právem nebo pravidly občanského soužití, pokouší se obcházet právo, je nesrozumitelná nebo obsahuje nesrovnalosti, je v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnance. Dohoda uzavřená před mediátorem, kterou soud potvrdil prohlášením o vykonatelnosti, platí jako dohoda uzavřená před soudem a může být předmětem výkonu rozhodnutí.

V rodinných věcech mohou být předmětem dohody věci týkající se: usmíření manželů, určení podmínek rozluky, způsobu výkonu rodičovských práv, kontaktů s dětmi, uspokojení potřeb rodiny, výživného a také majetkových věcí a věcí spojených s bydlením. Dohodou lze vyřešit po rozluce rodičů nebo manželů rovněž např. vydání pasu, výběr vzdělání dítěte, kontakty s širším příbuzenstvem nebo správu majetku dítěte.

V občanskoprávních věcech přerušuje zahájení mediačního řízení průběh promlčecí lhůty.

V trestněprávních věcech a věcech týkajících se mladistvých dohoda uzavřená během mediace nenahrazuje rozhodnutí soudu, ani není pro soud závazná, přesto by měl soud její obsah respektovat v rámci konečného rozsudku. Mezi podmínky dohody mohou patřit: omluva, náhrada škody, náhrada nemajetkové újmy, veřejně prospěšné práce, povinnost vůči poškozené straně, povinnost vůči společnosti aj.

Poslední aktualizace: 24/09/2014

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.